

821.111(73)
Д 41

Вибір книжкового
клубу Різ Візерспун

С1209311

Навіки Токіо

Бестселер *The New York Times*

Еміко Джин

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

25

Колись Японією правили шьогуні. Було створено жорстке ієрархічне суспільство, що проіснувало два з половиною століття. Токугава, останній шьогун, упав тисяча вісімсот шістдесят восьмого року, коли два могутні клани (їхніх прізвищ я не пам'ятаю) об'єднали сили й захопили владу. Вони повернули до влади імператора й відкрили кордони. Так феодалізму настав кінець. Класову систему було ліквідовано. З'явилася сучасна Японія. Країна перетворилася на світову потугу.

Я стою в новому імператорському палаці, збудованому на замку Едо, колишній резиденції шьогунату Токугава. Власне кажучи, тутешні будівлі було кілька разів спалено й відбудовано. Під моїми ногами люди народжувалися, помирали й коронувалися. Вели, програвали й вигравали війни. Все це відбувалося в цій цитаделі, схожій на вир.

— Може, біля вікон? — спитав мене імператорський фотограф, і його голос покотився луною. Кімната, у якій ми перебуваємо, зазвичай використовувалася лише для офіційних обідів, але сьогодні вона безмежна й порожня.

Я поправила поділ своєї сукні від Ханае Морі кольору вишневого цвіту, з квітковим візерунком і шифоновими рукавами, а тоді вийшла на сонце, до скупчення вікон від підлоги до стелі. Дивлюсь у вікно, поки фотограф знімає

мене у профіль. Надворі вже збираються юрби. Прийшли відзначити день народження імператора, національне свято. Підприємства сьогодні зачинені. Територія палацу відкрита для широкого загалу.

Клац. Блим.

— Дякую, ваша високосте. Я поспілкуюся з паном Фучігамі, проте гадаю, що маю все потрібне.

Я нахилила голову в бік фотографа. Одна із цих світлин стане моєю офіційною фотографією. Бачачи її, я завжди згадуватиму, що її було знято за кілька хвилин до мого знайомства з дідусем і бабусею. Я офіційно прибула. Мій батько вже спілкується з імператором та імператрицею. Тепер я чекаю в передпокої, коли він по мене прийде. Фотограф покидає мене.

Зайшов Акіо.

Подивився на наручний годинник.

— Ще кілька хвилин.

До моєї зустрічі з дідусем і бабусею.

Я покусую губу.

— Не думала, що так нервуватимуся. В мене нормальний вигляд? — спитала його. — Нічого такого — ну, там туалетний папір на черевіку чи їжа в зубах? — Я показала йому свої перлово-білі зуби. Щоб у зубах, бува, нічого не застряло!

Він зміряв мене пильним поглядом з голови до п'ят.

— Вигляд у вас...

Прекрасний? Гарний?

— Нормальний.

Я засміялася. Акіо не припиняє мене дивувати.

— О! Аж не віриться, що я колись думала, ніби тобі бракує шарму. Втім «нормальний» мене влаштовує. Я просто хочу вписуватися в оточення.

У нього підійнявся один кутик рота.

— А може, ви й неповинні вписуватися в оточення. Може, ви маєте вирізнитися з-поміж усіх.

Серце в мене билось важко і швидко. Акію вклонився.

— Ви прекрасні, ваша високосте. — Він дивився вниз, вагаючись. — Мабуть, мені не варто було це казати.

— Ні, мабуть, ні, — погодилася я. — Та спитаю просто для ясності: прекрасна, як одноріжка, скупана у блискітках?

— Ні. — Після його енергійної відповіді в мене витягнулося лице. — Я нізащо такого не сказав би.

— Ні, звісно, ні.

Він подолав відстань, що нас розділяла. Між нами залишався один фут. Акію тихо, хрипко, з солодкою тугою вимовив:

— Якби я міг говорити вільно, то, можливо, сказав би, що ви нагадуєте мені Каннон, богиню милосердя з темним волоссям, яке поглинає світло. З таким прекрасним обличчям, що воно засліплює чоловіків... І все ж таким далеким від простих смертних.

Він провів одним пальцем уздовж лінії росту мого волосся. Від його дотику моя шкіра іскрить.

— Що ж, мабуть, це краще.

Він відсторонився й сухо усміхнувся.

— Мабуть.

Мені перехопило подих. Язык не повертається сказати йому, що, коли ми разом, ми неначе стоїмо на носі корабля і я неначе відчуваю бризки морського припливу й вітер у волоссі.

— Акію, я...

— Нам треба поговорити, — каже він одночасно зі мною.

Його слова розтинають туман, у якому я опинилася.

— Звучить серйозно.

Мій легковажний тон звучить непереконаливо. Я неначе раптом проковтнула бджолине гніздо. Мої нутрощі дзижчать від остраху.

Акію різко зсуває брови.

— Ні, річ не в тім. Це серйозно, але це добре. Принаймні я думаю, що добре.

— Будь ласка, — мовила я. — Можеш казати мені що завгодно.

Відчинилися двері. Це зайшов пан Фучігамі.

— Ваша високосте.

Дуже недоречно, але неминуче.

— Я знайду тебе десь в обід, — шепнула я.

Акію кивнув, знову надійно сховавшись за маскою імператорського охоронця. Я залишила була рукавички на підвіконні. Взяла їх і пішла до пана Фучігамі. Акію теж рушив до дверей. Коли я минала його, він підняв один палець і злегка провів ним по моєму зап'ястку. Це надало мені сміливості. Мої кроки стали впевненішими. Просто вражає, яким життєдайним може бути один дотик.

Батько чекав на мене в коридорі. Він лагідно всміхнувся мені, і ми пішли червоною доріжкою. Я йшла всього за крок позаду нього. Коридор був рівномірно обвішаний бамбуковими ліхтарями, і я дорогою лічу їх.

Коли ми дісталися дверей, батько зупинився.

— Не лякайся. Просто пам'ятай: вечорами вони дивляться мильні опери й боротьбу сумо, — шепоче він і підморгує мені. — Ми трохи поговоримо. А тоді я піду з батьками на балкон. Можеш подивитися, що діється за лаштунками, якщо хочеш. Я робив так, як був малий.

Стояти на балконі й вітати Японію можуть лише повнолітні члени імператорської родини. Це традиція.

Я трішечки розслабилася. Всміхнулася. Ось вам і позирна сміливість. Батько кивнув двом служникам у білих рукавичках. Двері відчиняються, складаючись, наче красиве орігамі. Тепер я розумію. Ці розсувні двері — частина японського способу життя. Ми всі — просто більша частина єдиного цілого.

Він увійде першим. Це імператорський протокол. Я піду ззаду. Це я робитиму сама, без Маріко, пана Фучігамі чи Акіо за спиною. Я розправила плечі. Легко вдихнула й видихнула кілька разів. Нагадую собі, що тиск — це нормально. Він створює діаманти.

Переді мною розкинулася величезна зала аудієнцій. Там присутні різні публічні особи, зокрема й головний камергер, начальник начальника пана Фучігамі. Там спокійно, тихо, як у храмі. Але не холодно. Уся кімната оздоблена кипарисом. На стінах — тканинні шпалери з бамбуковим візерунком. Вони теплі, привітні. Посередині сидять імператриця з імператором на оббитих шовком стільцях, а між ними стоїть столик із чайним сервізом. Просто. По-домашньому.

Я підійшла і, вклонившись та вимовивши потрібні звертання, впала в якийсь транс. Опісля стою, не підводячи погляду, й чекаю. Краєчком ока помічаю батька. Він теж стоїть. Якусь хвилю нерухомим здається все. Навіть час зупинився.

— Будь ласка, — мовила імператриця. Голос у неї теплий і сухий. — Сідайте.

Знайшли стільці. Ми з батьком опустилися на них. Я поклатала рукавички на коліна, склатала на них руки і не зводжу з них погляду. Служниця розлила чай і поставила на

столик переді мною чашку з блюдцем. Я взяла їх із дрижанням у руках.

— Ідзумі-чян, — звернулася до мене імператриця.

Я здивувалася, що вона вдалася до лагідного звертання. Мимоволі підвела погляд, а по тому опустила, зняковівши. І тієї миті я все ж таки побачила її всю і визначила її характер. Він проглядається в рисах зовнішності. Овальне лице з маленьким носом і добрими очима. Зморшкувата шкіра кольору пергаментного паперу. Блискуче сиве волосся з проділом посередині, зібране в охайний вузол. Одягнена бабуся в кімоно з брунатного шовку із золотими та срібними застібками. Вона дуже граційна.

— Твій батько дуже схвально про тебе відгукується.

Ще один швидкий погляд угору. Цього разу він мететься від імператриці до імператора й назад. Вони здаються мені бездоганними. Мій дідусь невисокий, майже дожив до дев'яносторіччя. На носі в нього вмостилися круглі окуляри, а під очима видно темні кола: він ще не зовсім оговтався від утоми. Костюм на ньому сидить не зовсім добре. Дідусь неначе зморщується із плином часу. Його придворне ім'я — Такехіто. «Хіто» в кінці вказує на найвище достоїнство.

— Соно йо на шьосан ні атаї шімасен¹, — сказала я, відмовляючись від похвали.

— Пан Фучігамі повідомив, що твоє навчання просувається добре, — зауважила з блиском в очах імператриця. Вона витонченою рукою в плямах взяла чайну чашку й поволі стала відпивати з неї.

— Мені ще треба багато чого навчитися, — смиренно відповіла я.

¹ Я не варт а ж такої похвали (яп.).

Імператриця стиснула губи.

— Так, — сказала вона і поставила чашку, характерно цокнувши нею. — Ти не обрала собі хобі.

— Не обрала, проте дуже люблю ботаніку.

Уф. А ти вмієш імпровізувати, Ідзумі.

Вона нахилила голову.

— Це добре. Твій батько небайдужий до орхідей. — Чи може вона знати, що пристрасть мого батька до орхідей безпосередньо пов'язана з пристрастю до моєї матері? — Для мене вони занадто примхливі. Я віддаю перевагу азаліям. Малою пила нектар з їхніх квітів.

Я трохи пожвавішала.

— Я теж так робила!

Мама тримала азалії по всій хаті. Вона навчила мене знімати квітку зі стебла й сьорбати з вершинки так, як їй показувала її мати. Я завжди думала, що це притаманно лише нам, нашій родині. Але, можливо, це щось більше. Зв'язок із Японією, невидима нитка.

— Є якийсь сорт, якому ви віддаєте перевагу? Мені неабияк подобаються омурасакі.

Я заволоділа її увагою.

— Прекрасна квітка, — відповіла вона. — Твоя мати ботанік?

— Вона викладає біологію студентам, а ботаніка — її пристрасть, так.

Бабуся придивляється до мене.

Імператор вистукує пальцями по підлокітнику.

— Було б краще, якби твої батьки були у шлюбі.

Мої нутрощі розсипаються на порох.

— Прошу, не треба, — сказав мій батько *своєму* батькові.

Мій дід махнув рукою, як справжній імператор (а втім, імператор він і є).

— П'ятнадцять століть монархії — і в нас ніколи не було дитини, народженої поза шлюбом.

— Неправда, — зашарівся батько. — Чи не забув ти, бува, про колишні помешкання наложниць, нинішні стайні?

Імператор здійняв догори волохаті брови.

— Тобі слід одружитися з її матір'ю. Зробити ще дітей. Хлопчика.

У Японії успадковувати престол можуть лише особи чоловічої статі. Мене це бісить. Я мала не одну жарку дискусію з паном Фучігамі на цю тему. Імператриці були в Японії аж до вісімнадцятого століття. А тоді, в дев'ятнадцятому столітті, конституція Мейдзі заборонила успадкування престолу жінками.

Мій батько поважно проказує:

— Можливо, час змінювати закони.

У мене зупиняється серце. Більшість жінок, народжених в імператорській родині, виходить за простолюдинів, як-от моя кузина Сачіко. Вона заручена зі спадкоємцем рисової імперії. Після одруження Сачіко офіційно полишить імператорську родину. Втратить титул. Схоже, колись у *далекому* майбутньому я піду тим самим шляхом. Але мій батько натякає, що я можу стати імператрицею. О, життя мене до такого не готувало.

— Ідзумі-чян, — мовить імператриця. — Яка твоя думка щодо цього?

«Подумай, що ти сказала б за звичайних обставин, а тоді вчини навпаки», — така була остання порада Маріко для мене перед прощанням. Але я зобов'язана перед собою та всіма жінками сказати дещо про гендерні упередження. Власне, думок у мене чимало. Я ж, як-не-як, донька своєї матері.

Я обережно ставлю чашку, обдумуючи, як відповісти найдипломатичніше.

— Закон про імператорський двір стверджує, що престол можуть успадковувати лише чоловіки, чії батьки є імператорами. Однак деякі науковці можуть зауважити, що такий закон порушує принцип рівноправності чоловіків і жінок, викладений у Статті 14 конституції.

— Ти вивчала конституцію? — зацікавлено поглянув на мене імператор.

— Так, — спокійно відповіла я. Дякую, Маріко й пане Фучігамі. — Історія знає прецеденти царювання жінок. — Я перелічила вісьмох імператриць, захищаючи власні інтереси. А чом би й ні? Чоловіки чинили так багато років. — Можна навіть стверджувати, що першою правилами богиня Аматерасу, — завершила я.

Мій батько всміхнувся, прикривши рота рукою.

Імператриця надпила чай, а потім сказала:

— Я схильна з тобою погодитись.

— А як же традиції? — запитав імператор. — Минуло три покоління, відколи набула чинності хартія Мейдзі.

Він говорив про це спокійно, без запалу. Так, ніби насолоджувався жвавою дискусією.

Тут утрутився мій батько:

— Традиції важливі. Проте, гадаю, вони однаково легко можуть об'єднувати й роз'єднувати. Ви з матір'ю за багато років порушили кілька традицій. Виростили дітей у власній оселі...

Я кивнула: знала, що він має на увазі. Маріко показувала мені витинки з новинними статтями. Імператора виростили окремо від батьків, а коли він не пішов їхніми стопами, країна була шокована. Це занадто сучасно, казали люди. Кінець монархії. Я подумки подякувала батькові.

Імператриця тихо сказала:

— Після того народилася нова традиція.

Дід гладив себе по коліну.

— Хай яка на це відповідь, вирішувати це не нам. Вирішить народ.

На це погоджуємося ми всі. Тут ідеться про дещо більше, і ухвалить таке рішення не одна людина. Ось воно як — належати до інституції. Я ще й донька свого батька. Ми всі маємо свої місця.

Це не означає, що історія не може змінюватися. Це просто впливає на те, як вона буде змінюватися.

До того ж я навіть не знаю, чи хочу бути імператрицею. Бути принцесою — це вже непросто. Однак це не означає, що я не хотіла б мати вибір. Річ саме в цьому. У виборі.

Імператор підводиться, за ним підводиться імператриця. Зала оживає. Наближаються камергери та служниці. Батько встає зі стільця. Я чиню так само й собі, тримаючи в одній долоні рукавички.

Імператриця підійшла до мене й сказала:

— Ти добре впораєшся тут.

Мені здається, що я зобов'язана бути чесною, тож я забуваю про пораду Маріко:

— Ваша величносте, моє перебування тут не оминули труднощі.

— Ні. Ти з усім добре впораєшся. Я не просто передбачаю це — я цього певна.

Що ж, навіщо мені сперечатися — мене це влаштовує. Вона рушила слідом за імператором.

Батько нахилився до мене й пошепки мовив:

— Ти вижила.

Це скінчилося. Я глибоко вдихнула. Це схоже на перший вдих після того, як пірнаєш на дно басейну й несамовито пливеш до поверхні.

Батько ступив крок уперед. Я рушила за ним, тримаючись позаду: думаю піти слідом, а тоді влаштуватися серед кроків.

Але тут юрбою прокотилося бурмотіння. Імператриця зупинилася біля дверей. Вона серйозно звернулася до імператора, а він погоджувався, твердо киваючи. Мій батько, почувши їх, повернувся до мене.

— Їхні величності вимагають, щоб на балконі була присутня вся їхня родина. — Він усміхався: широко, гордо й заразливо. — Нова традиція.

Мої опущені руки затріпотіли. Серце застрягло в горлі. Мову начисто відібрало.

Попід стінами коридору стояли різні посадовці, чоловіки в костюмах, охоронці при повних регаліях і решта імператорської родини. Коли їм повідомили про новий план: уся родина вийде на балкон, — серед них зчинився ажіотаж. Імператор з імператрицею йшли попереду. Ми з батьком крокували за ними. За нами — мій дядько Нобухіто та його доньки, Блискучі Близнючки. Його дружини, їхньої матері, не було. Цього ніхто не коментує. Потім ідуть дядько Ясухіто й тітонька Асако, а за ними — їхні діти: Сачіко, Масахіто та Йоші, який мені підморгнув. Імператорська процесія рушила далі.

Імператорські охоронці в розкішній зеленій формі та з червоним аксельбантом на плечах відчинили подвійні двері. Віддали честь. Надворі зібралося з добрими побажаннями для імператора сорок п'ять тисяч людей.

Першим іде імператор, потім — імператриця. Ми всі сідаємо на свої місця поряд із ними. Батько — ліворуч від нього. Я — біля батька. Всі інші — з боку імператриці. Ми стоїмо за куленепробивним склом, але воно майже не притлумлює шуму. Він оглушливий, жвавий і наелектризований. У повітрі майорять тисячі прапорів Хіномару. Імператор говорить у два мікрофони. Виголошує промову, дякуючи людям за те, що прийшли на його день народження з добрими побажаннями. Він, своєю чергою, зичить їм

здоров'я та щастя. Це викликає у глядачів захват. Імператор відступає й махає рукою.

Юрба скандує: «Тенно Хейка!» «Небесний господар». Юрба гукає ще голосніше, плескає в долоні, кричить, веселиться. Я махаю разом із рідними. Разом. Ми єдині. У мене в грудях нуртує радість. І гордість. Це — доля. Це максимально зрозуміло. Я маю бути тут. Ось де моє місце.

Як зазначає сама американська письменниця Еміко Джин, коли вона не пише, то читає. Перш ніж стати письменницею, Еміко була ентомологинею, свічкаркою, флористкою та вчителькою. Зараз у її доробку кілька бестселерів, і від її книжок у захваті Піз Візерспун, читачі *Marie Claire*, *Cosmopolitan*, *Entertainment Weekly*, *Boston Public Library*, *San Francisco Chronicle*, *Publishers Weekly* тощо.

Ідзумі Танака, або ж просто Іззі, ніколи не почувалася на сто відсотків своєю в тихому містечку на півночі Каліфорнії. Та Іззі й гадки не мала, що її батько — наслідний принц Японії, а сама вона — справжнісінька принцеса. Приголомшена цим відкриттям, Іззі вирушає до Японії, щоб нарешті побачити батька та батьківщину. Однак Іззі розуміє, що тепер на неї чекають не лише вишукані сукні та діадеми, а й спрагла до скандалів преса, що ходитиме за нею назирці, похмурий охоронець, без якого і кроку не ступиш, необхідність дотримуватися тисячолітніх традицій та звичаїв тощо. Дівчина вдруге в житті муситиме довести, що вона здатна впоратися з будь-якими випробуваннями. Так, життя принцес не схоже на казку і діадема японської принцеси іноді нічим не ліпша за кайдани...

Рішучий дух Ідзумі та її характер сприяють тому, щоб читачі перейнялися до неї симпатією. Цікава історія, яку читачі захочуть перечитувати знову і знову.

School Library Journal

ISBN 978-966-982-928-3

9 789669 829283

Інтернет-магазин

vivat-book.com.ua

alloyentertainment

Vivat
ВИДАВНИЦТВО